

Det japanska mottagandet av den nordiska litteraturen och Selma Lagerlöf

den 22.mars 2011, Teiko NAKAMARU

INNEHÅLL

A. Inledning

1. Nordisk litteratur i Japan. Frågeställning
2. Mottagandets förhistoria

B. Det japanska mottagandet av den nordiska litteraturen och Selma Lagerlöf.

1. "Ny teater-rörelsen" och den samtida nordiska dramatiken
2. Kvinnorörelsen och Ellen Key
3. Kristendom och pacifismen i Japan
4. Yamamuro Shizukas "omsvängning" från marxismen till skandinavisk litteratur

C. Utmärkande egenskaper i receptionen av den nordiska litteraturen och av Lagerlöf

A. Inledning

1. Nordisk litteratur i Japan. Frågeställning

Stereotypa förställningar

för de nordiska länderna: idyllisk, idealistisk, välfärdsstat

för Selma Lagerlöf: moderlig, kristen, fredlig, fantasi, barnlitteratur

Varifrån kommer dessa stereotyper?

Några forskare tycker att

- forskningen om de nordiska länderna i Japan är för otillräcklig
- antalet forskare är få

Jag tycker att

- mottagandet skapar stereotyper
- ju mer översättning, desto mer stereotyper

∴ mer än 100 års översättning / mer än 10 verk har översatts/ mer än 200 böcker har publicerats

Frågor

- Varifrån kommer stereotyperna?
- Vilken bakgrund har de?
- Vilken samband har de med japanska historien?

Olika sätt att forska (Se: Tabell 1)

- förmoda händelsen och rörelsen i den japanska historien
- analysera sammanhang mellan intresse hos översättare och deras ståndpunkter i den japanska historien

Problem

Obalans mellan översättarnas ryktbarhet och antalet översättningar utförda av dessa personer

- En berömd romanförfattare (Mori Ogai, Nogami Yaeko) och översättare av tysk eller engelsk litteratur, men mindre känd för sina översättningar av nordisk litteratur.
- En japansk översättare (Kagawa Tetsuzo, Ishiga Osamu) av Lagerlöfs verk till japanska, men tämligen okänd i Japan

Sätt att analysera

- Den kända översättaren: analyserade hela översättningar och författarskap, och särskilda översättningar av nordisk litteratur.
- Den okända översättaren: påpeka gruppen som denne deltog i och analys av gruppens status i den japanska historien.

2. Mottagandets förhistoria

Obs!

-I Japan kallas man först i efternamn och sedan i förnamn.

ex. Mori Ogai: Mori är efternamn och Ogai är förnamn

-Efter 1868 ändras namn av perioden, när Tenno (Kejsaren) ändrar sig.

Edo Perioden: 1603-1867

Meiji Perioden: 1868-1912

Taisho Perioden: 1912-1926

Showa Perioden: 1926-1989

Heisei Perioden: 1989- (2011 är Heisei 23 år)

Japanska första kontakt med Europa

1543 Ett portugisiskt skepp ankommer

1549 En spansk missionär, Francisco de Xavier, börjar missionsverksamhet i Japan

⇒Furstarna som kämpar varandra omvänds till katolicism, på grund av vapenhandel med Europa.

1590 Kamp mellan furstarna slutar

1603 Edo Perioden börjar

Tokugawa Familj behärskar Japan som Shogun (kung som har den militära, politiska makten)

1612 Kristendomen förbjuds

1639 Landets stängs (Undantag: Holland, Kina, (ibland) Korea)

Mer än 200 år långt var Japan stängd

1853 Amerikanska flottan kräver att Japan undertecknar avtal med USA

1857 Avtal med USA (Sedan med andra europeiska länderna)

1867 Meij-restauration (Slut av Tokugawa-regeringen och Edo-perioden)

1868 Meiji Perioden börjar • Snabba modernisering

Tenno-systemet

Tenno (kung i himlen): kejsaren i Japan.

Enkelt japansk mytologi: den första Tenno var barnbarn till solgudinnan och kom till Japan för mer än 2600 år.

I verkligheten: Tenno började härska Japan på 200-talet.

1192 Shogun (kung av samurajer) Minamoto Yoritomo fick den politiska makten

⇒Tenno blev en kulturell och religiös härskare

Shintoism: Japansk religion knuten till japansk mytologi. Efter 538, där buddism i Japan kom, blandade Shintoism sig med buddism.

•Meiji-regeringen hade för avsikt att göra Tenno till en enda gud som härskar Japan med alla makt och Shintoism en enda religion.

B. Det japanska mottagandet av den nordiska litteraturen

1. ”Ny teater-rörelsen” och den samtida nordiska dramatiken

Vilka var de första översättarna?

Osanai Kaoru(1881-1928) : *Vår Herr och Sankte Per* (1905), *Kyrkogården* (1908)

Regissör och dramatiker. Han bidrog till utvecklingen av den moderna japanska teatern.

Mori Ogai(1862-1922) :*Prästen* (1908)

En av de viktigaste författarna i den moderna tidens Japan. Han studerade medicin i Tyskland mellan 1884 och 1888 och blev därefter militärläkare. Mori skrev många berättelser, översatte många europeiska litterära verk och hjälpte många yngre författare. Han bidrog till utvecklingen av den

moderna japanska litteraturen.

Moris andra översättningar av nordisk litteratur

H. C. Andersen: *Improvisatören*   *Improvisatören* som publicerades 1902

August Strindberg: *Fördringsägare*, *Den Starkare*, *Paria*, *Oväder*, *Pelikan*

Bjørnstjerne Bjørnson: *Over Ævne I*, *En Handske*

Henrik Ibsen :*Brand*, *John Gabriel Borkman*, *Gengangare*, *Et Dukkehjem*

► Sammanhang mellan Osanai och Mori: ”Ny teater-rörelsen”

Historien bakom ”Ny teater-rörelsen”

Under Edo-perioden: Teater=*Kabuki* (varken kabuki-spelet eller kabuki-skådespelare¹ hade hög status)

Under Meiji-perioden: modernisering/ europeisering ⇒ den moderna teatern som symbol för kultur var behövlig

1886-88 ”Förbättring av teater-rörelsen” med hjälp av den första japanska regeringen ▲ *Kabuki Renjishi*
Etablering av den europeiska formen av teater med ridå och biljett-system

1900talet-1930talet ”Ny teater-rörelsen”

Översättning av europeisk dramatik (Ibsen, Strindberg, Bjørnson och några västeuropeiska dramer)

Många teatergrupper bildas:

- 1906 Bungei-kyokai: Shimamura Hogetsu (författare), Matsui Sumako (skådespelare)
- 1909 Jiyu-gekijou: Osanai Kaoru (regissör), Ichikawa Sadanji (Kabuki-skådespelare)
- 1912 Kindaigeki-kyokai: Kamiyama Sojin (skådespelare) (med hjälp av Tsubouchi Shoyo och Mori Ogai)

◀ Ibsen-boom som bakgrund ▶

1906 Ibsen dog ⇒ många artiklar till minne av Ibsen

1907 Ibsen-sällskapet grundas

Tidskrift *Shinshicho* (Ny strömning) publicerades för att bedriva Ibsen-studier.

1909 Jiyu-gekijou teater uppfars: Ibsens *John Gabriel Borkman* (Mori Ogai översattes)

(Medlemmar: Osanai Kaoru, Yanagida Kunio, Tayama Katai, Simazaki Toson osv.)

1909 Jiyu-gekijou teater uppför Ibsens *John Gabriel Borkman* (i översättning av Mori Ogai)

¹ Under Edo-tiden fanns en sträng ståndindelning som kan jämföras med kastsystemet i Indien. Riddare (samurai) rangerades som den första klassen, bönder, arrendatorer och torpare som den andra klassen, hantverkare som den tredje klassen och handelsidkare som den fjärde. Utanför eller under de här stånden fanns det klasser till exempel för kyrkogårdsarbetare, för garvare och för prostituerade. Människorna i dessa klasser kallades ”inte-människor”. Skådespelare hörde också till ”inte-människa”-klassen och att besöka en teater likställdes med att besöka en bordell. Under den moderna tiden har åtskilliga försök till emancipation gjorts från ”inte-människa”-klassen, men ännu i dag är fördomarna om människor från de här klasserna inte övervunna.

2. Kvinnorörelsen och Ellen Key

Kännetecknande för översättningar före och efter 1920-talet

- många översättningar var barnböcker. ⇒ Lagerlöf uppfattades som en författare av barn- och ungdomslitteratur
- många översättare var aktiva i kvinnorörelsen på 1910-talet eller intresserade sig mycket för den

Vilka var översättarna före och efter 1920-talet?

<p>Kamichika Ichiko (1888-1981) : <i>Tösen från Stormyrtorpet</i> (1914) En av de första kvinnliga journalisterna. Intresserad av socialismen. 1953–69 ledamot i underhuset för det japanska socialistpartiet 1957: Kamichika genomdriver en lag om förbud av prostitution.</p>	
<p>Kobayashi Katsuko (1894-1974) : <i>Nils Holgerssons underbara resa</i> (1919) Kobayashi är själv inte särskilt känd, men hon var tillsammans med Hiratsuka Raicho och Ito Noe delaktig i arbetet med tidskriften <i>Seito</i>. Översättningen av <i>Nils Holgersson</i> var hennes enda publicerade arbete.</p>	
<p>Nogami Yaeko (1885-1985): <i>Gösta Berlings saga</i> (1921) En av de mest kända kvinnliga författarna i Japan. Hon skrev flera romaner som behandlar sociala problem. Nogamis andra översättningar: Sonya Kovalevskis <i>självbiografi</i>, Ann Charlotte Leffler: <i>Sonya Kovalevski</i> Thomas Bulfinchs <i>The Age of Fable, The Age of Chivalry</i>, Johanna Spyris <i>Heidi</i></p>	
<p>Fukunaga Banka (1886-1936) : <i>Drottningar i Kungahälla</i> (1921), <i>En fiskarhustrus roman</i> (1924) Journalist, poet, översättare och författare. Han intresserade sig också för Ellen Key. Fukunagas verk och översättningar: Fukunaga: <i>Gandhi och Tagore, Rörelsen för Kvinnlig rösträtt</i> Dumas' <i>Les Trois Mousquetaires</i>, Tolstojs några böcker, Romain Rollands <i>Mahatma Gandhi</i></p>	

► Gemensamt för dessa fyra översättare: Kvinnorörelse / barnlitteratur (med undantag för Kamichika) / tidskriften *Seito* (med undantag för Fukunaga)

historian till kvinnorörelse

- 1873 Kristendom tilläts ⇒ Japanska lärde känna det moderna familjesystem
- 1880-talet **Den första kvinnorörelsen**: monogami och avskaffande av officiell prostitution
- 1890 Det kejserliga ediktet för uppfostran / civilrätt (lagstadgad monogami)
- 1890 Regel för församlingen och förbund (förbud mot församling och förbund av kvinnor)
- 1900 Regel för polisen (inskränkning av yttrandefrihet)
- 1900-talet Socialismen (1901: det japanska socialdemokratiska partiet) ⇒ kritik mot familjesystemet/ Tenno-system
- Mori Ogais intresse för europeisk litteratur (kvinnlige författare och debattörer)
  - ex. Lagerlöf som den första kvinnliga Nobelpristagaren i litteratur
  - intresse för den svenska rörelsen för kvinnlig rösträtt

slut av den första kvinnorörelse

Matsui Sumako

Den andra kvinnorörelsen

- 1911 Föreställning av Ibsens *Ett dockhem* av Bungei Kyokai (ett grupp för Ny Teater Rörelse, Regissör och översättare : Shimamura Hogetsu, Nora: Matsui Sumako (den första kvinnliga skådespelaren)
- 1913 Föreställning av Ibsens *Ett dockhem* av Kindaigeki Kyokai (ett grupp för Ny Teater Rörelse, Regissör: Iba Takashi, Översättare: Mori Ogai, Nora: Kinukawa Kujaku

Bungei-Kyokais *Ett Dockhem*

Seito (namnet hämtades från det engelska The Blue Stockings) : 1911-1916

Japans första feministiska tidskrift

-inflytande från Ellen Key • pläderade för att staten skulle erbjuda skydd för gravida kvinnor, för mödrar

det första numret av *Seito*

Vilka medlemmar av *Seito* översatte Ellen Key?

Hiratsuka Raicho (1886-1971): *Livslinjer I. Kärleken och äktenskapet* (1913)

Hiratsuka grundade *Seito* och verkade för frihet i kärleken och äktenskapet.

1919: Nya kvinnor-sällskapet (kvinnlig rösträtt, skydd för mor och barn)

Under den stora depressionen: Konsumentkooperativsällskap

Efter det andra världskriget: Fredsrörelsen

Ito Noe (1895-1923): *Kärleken och etiken* (1913)

Medlem från oktober 1912. En känd socialistisk anarkist under inflytande av den amerikanska anarkisten och feministen Emma Goldman.

Hon dödades med sin älskare Osugi Sakae och hans 6-åriga syskonbarn av polisen under den kaotiska situationen efter Stora Kanto-jordbävningen 1923.

Yamada Waka (1879-1957): *Barnets århundrade* (1915-16, men inte dändig)

Medlem från november 1913. Efter tre år som prostituerad i Seattle arbetade hon som engelska-översättare i San Francisco. 1906 kom hon tillbaka till Japan och deltog i kvinnorörelsen.

1937: genomdrev regler för skyddande av moder och barn

Yamadass andra översättningar: Olive Schreiner, några romaner

Ellen Keys övriga inflytande: Taisho fri-utbildningsrörelse

1900 Ellen Keys Barnets Århundrade

1900-talet New Education Movement (England, USA, Indien, Kina)

I Japan: ↓

1910-talet Taisho fri-utbildningsrörelse (Hani Motoko grundade Jiyu-gakuen, en av de mest kända friskolorna)

Ungdomslitteraturen utvecklades (1918 Akaitori, den mest kända tidskriften för barnlitteratur och sång för barn)

Det första numret av *Akaitori*

3. Kristendom och pacifism i Japan. Intresse för Danmark av Mukyokai-grupp

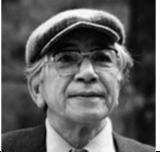

Kännetecken för Lagerlöfs översättningar

-många översättare är kristna eller intresserade av kristendom. ⇒föreställning av Lagerlöf som författare av kristen litteratur

* I Japan f finns det ca.123 000 000 människor. ca. 2 600 000 av dessa är kristna

- *Kristuslegender* och några andra berättelser om kristendom översattes oftare än andra av Lagerlöfs böcker

Vilka kristna eller personer som var intresserade av kristendomen översatte Lagerlöf?

<p>Osanaï Kaoru(1881-1928) : <i>Vår Herr och Sankte Per</i> (1905), <i>Kyrkogården</i> (1908) (Se B1) Han döptes inte, men imponerades mycket av Uchimura Kanzo på 1900-talet.</p>	
<p>Kagawa Tetsuzo (1888-1968) : <i>Fågel Rödbrost</i>(1916), <i>Nils Holgersson</i> (1918) Han döptes inte, men imponerades mycket av Uchimura Kanzo. Hans <i>Nils Holgersson</i> var den första japanska översättningen av <i>Nils Holgersson</i>. Han hade personlig kontakt med Lagerlöf och reste 1958 genom Sverige, när Lagerlöfs hundraårsdag firades.</p>	Foto saknas
<p>Ikuta Shungetsu(1892-1930) : <i>Tösen från Stormyrtorpet</i> (1928), <i>En herrgårdssägen</i> (1928) Han var kristen och poet. Hans hustru Ikuta Hanayo var också kristen och medlem av <i>Seito</i> Ikutas andra översättningar: Goethes poem, Heines poem</p>	
<p>Ishiga Osamu (1910-1994): <i>Betlehems barn</i> (1938), <i>Jerusalem I</i> (1942), <i>Kristuslegender</i> (1945), <i>Jerusalem II</i> (1953), <i>Kejsaren av Portugallien</i> (1981), Några av berättelserna från <i>Osynliga länkar</i> (1984) Han var kristen och blev mycket imponerad av Uchimura Kanzo och Yanaihara Tadao 1943 sattes han i fängelse på grund av vapenvägran. Efter kriget fortsatte han att översätta Lagerlöfsverk och att verka för sin pacifism.</p>	
<p>Imanishi Sukeyuki (1923-2004) : <i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (1962) Han var kristen och en av de mest kända författarna för ungdomslitteratur. Han gick till Hiroshima en dag efter atombombsanfallen, för att hjälpa människorna där. Han skrev många böcker om atombomber, riktade till barn.</p>	
<p>Nakamura Taeko (1923-) : <i>Fågel Rödbrost</i> (1989), <i>Den heliga natten</i> (1992) Hon är kristen och översättare av engelsk och amerikansk litteratur. Hennes morfar Uemura Masahisa var en av de första japanska missionärerna och hennes far var prästen. Nakamuras andra översättningar: Lerone Bennetts <i>What Manner of Man: A Biography of Martin Luther King, Jr.</i> , Catherine Owen Peares <i>The Story of Helen Keller</i>, Agatha Christies några böckerna, C.S.Lewis' <i>Space Trilogy</i>, <i>The Problem of Pain</i>, Michael Bonds serie av <i>Paddington Bear</i></p>	

Kristendomens historia i Japan

1549 Francisco de Xavier började missionsverksamhet i Japan (Se A2)

1612 Kristendomen förbjöds av Edo-regeringen

1873 Meiji-regeringen upphävde kristendomsförbudet

1880-talet Europeisering-politiken. Fler och fler japaner blev kristna

- ▶ europeiska idéer om familj, kvinnor, barn och samhälle
- ▶ översättning av bibeln och psalmer som en ny sorts litteratur
- ▶ många olika europeiska ideologier gehör (ex. socialismen)

1889 En stor konflikt mellan två japanska kristna grupper. Uemura Masahisa tillhörde den ena gruppen.

1891 En kristen man, Uchimura Kanzo, bugade sig inte för pappret med det kejsarliga ediktet för uppfostran

⇒Inoue Tetsujiro (professor vid det kejsarliga universitetet i Tokyo) och många andra japaner påstod att kristendomen var ”farlig”

ca. 1890-1910 ”tiden för det hårda provet”

1895 Frälsningsarmén kom till Japan. De hjälpte de fattiga och grundade tillsammans med andra kristna barnhem och sjukhus. ⇒japansk kristen socialism / socialism.(Abe Isoo, Kinoshita Naoe, Kagawa Toyohiko)

1901 Det första japanska socialdemokratiska partiet grundades. Fem av sex medlemmar var kristna.

1910 Taigyaku Jiken (en högförräderi-affär). Regeringen påstod att 26 socialister hade planerat ett mord på Tenno, för att utrota socialismen. 24 socialister, många av dem kristna, avrättades på grund av det falska åtalet.

Uchimura Kanzo och Mukyokai-Grupp

Uchimura Kanzo var en kristen gymnasielärare men avsattes 1891, eftersom han vägrade att buga sig inför pappret med det kejsarliga ediktet för uppfostran.

1894 Uchimura deltog i kriget mot Kina

Han gav ut en tidskrift och organiserade ett sällskap för Mukyokai-ideologi

☛Man behöver inte gå till kyrkan, man kunde ha kyrkan i sitt hjärta

▲Uchimura Kanzo

⇒Under inflytande av Nitobe Inazo, rektorn vid Daiichi-gymnasium besökte Uchimura många studenter från kejsarliga universitet i Tokyo och elever från gymnasiet (Yanaihara Tadao, den senare rektorn vid kejsarliga universitet i Tokyo, Kagawa Tetsuzo, Ishiga Osamu osv). (Se samband med Mukyokai-grupp s.8)

1897 Editor-in-chief för de engelska artiklarna i tidningen *Yorozu-choho*

1903 Uchimura upphörde att vara redaktör av *Yorozu-choho*, eftersom han motsatte sig kriget mot Ryssland och för att chefen på tidningen deltog i kriget.

1911 Presentation om Enrico Dalgas (1828-1894)

⇒Många medlemmar av Mukyokai-gruppen var intresserade av Danmark, Grundtvig och folkhögskolan

En skola med den danska folkhögskolan som förebild blev Tokai -universitetet som är en av de två universitet som har haft en institution för Skandinavistik sedan det andra världskriget.

☛Danmark som ett idealt jordbruksland

1930-talet Tid av fascism. Några från Mukyokai-gruppen var mot den.

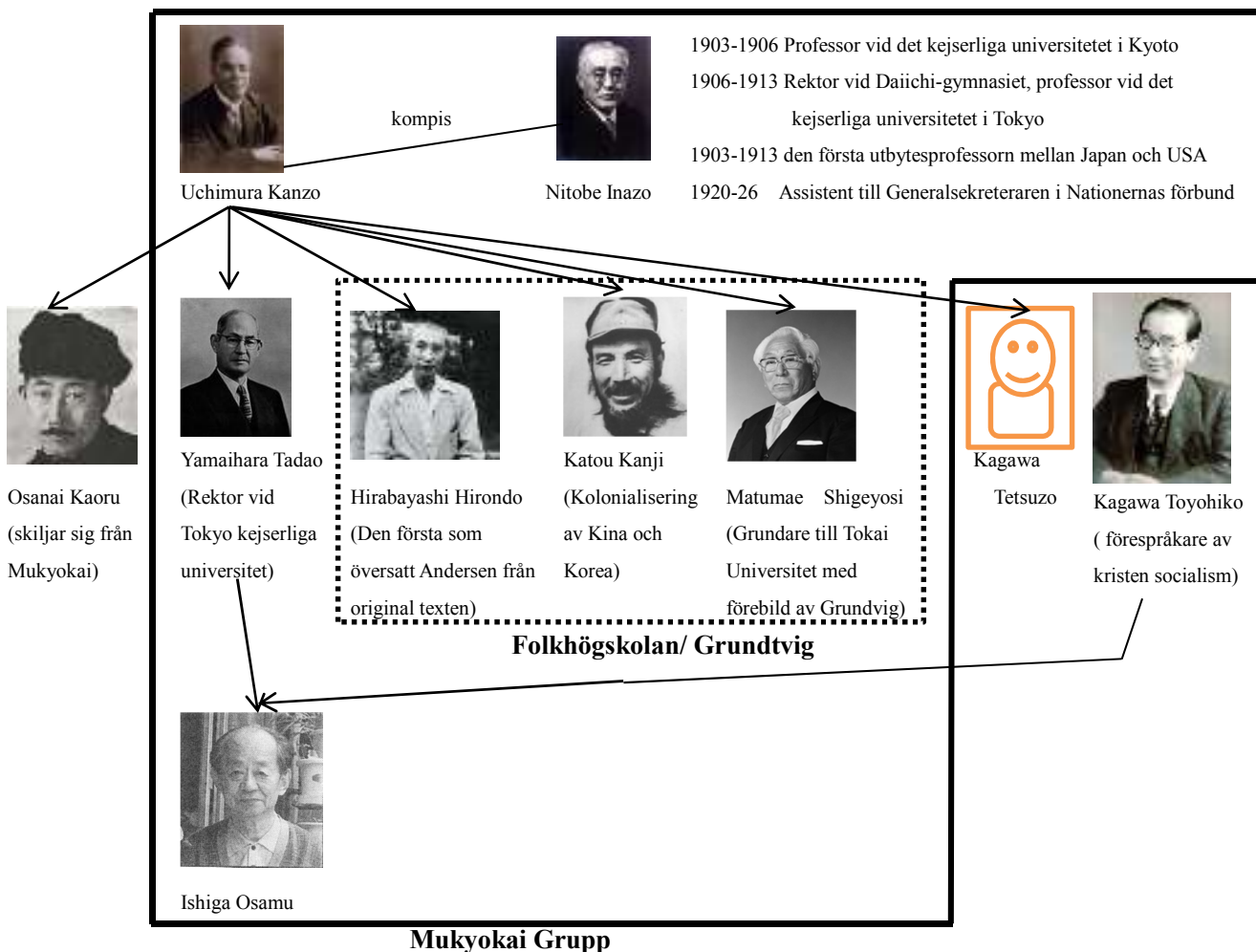
☛Danmark som ett pacifistiskt land

☛Norden som en pacifistisk region

☛Lagerlöf som en pacifistisk författare

Samband med Mukyokai-grupp

Japansk man som beskrevs i *Nils Holgersson*: Goto Makita (1853-1930) och Nojiri Seichi (1860-1932)

På ena sidan om henne satt en liten herre med gulaktig hy, som skulle vara från Japan. (från: LII. En stor herrgård. Gamle herrn och unge herrn)

I *Nils Holgersson* skrev Selma Lagerlöf om en japansk herre som studerar på Nääs slöjdseminarium. I verkligheten studerade två japaner där; Goto Makita (professor vid Tokyo normalskola) och Nojiri Seichi (den första Rektorn vid Nara normalskolan för flickor). De både bidrog till att grunda det japanska utbildningssystemet, särskilt till "ritning och hantverk" som elever i grundskolan lärde sig. Kagawa Misao, Kagawa Tetsuzos son, skriver att de både var Tetsuzos kompisar när Tetsuzo studerade vid det kejserliga universitetet i Tokyo.

Goto Makita

ritning och hantverk

4. Yamamuro Shizukas "omsvängning" från marxismen till skandinavisk litteratur

Vem var Yamamuro Shizuka?

Yamamuro Shizuka (1906-2000): *Körkarlen* (1949), *Nils Holgersson* (1953), *Bland klångrosorna* (1958), *Tösen från Stormyrtorpet* (1961), *Legenden om fågelboet* (1964)

Han är den första japan som mer omfattande och systematiskt tog emot den nordiska litteraturen.

Som hängiven marxist sattes han i fängelse tre gånger under 1920-talet ⇒ "omsvängning"

1946 grundade han tidskriften *Kindai-Bungaku* (modern litteratur) tillsammans med sex andra författare som också övergivit marxismen (-1964). *Kindai-Bungaku* var en av de viktigaste tidskrifterna efter andra världskriget

☛ frågan till ansvar i litteraturen

Yamamuros roll i det japanska tillägnandet av den nordiska litteraturen:

- översättning av isländska sagorna och eddorna, Jacobsen, Andersen, Undset, Laxness, Astrid Lindgren och Tove Jansson.
- Presenterade den nordiska litteraturhistorien
- uppsats om de nordiska författarna

De andra medlemmarna av Kindai-Bungaku som intresserade sig för den nordiska litteraturen.

Sasaki Kiichi (1914-1993): Översättning av Lagerlöfs *En herrgårdssägen* (1951)

Medlem från grundandet. Litteraturkritiker som bidrog till den japanska avantgardelitteraturen.

Skrev även modern litteratur-, film- och tv- kritik.

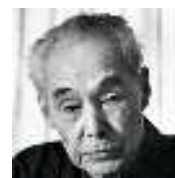
Ara Masahito (1913-1974): Författarskap: *Resan till Norden* (1962), *Vikingarna. Krigare till havs som förändrade historien* (1968) (Han besökte Halldór Laxness tillsammans med Yamamuro)

Medlem från grundandet. Litteraturkritiker som gjorde sig känd för att försvara litteraturens självständighet. Menade att litteraturen måste vara oberoende av politiken.

Haniya Yutaka (1909-1997) : citat av Valans Spådom i *Shirei*

Medlem från grundandet. En av de mest kända författarna efter andra världskriget. Hans oavslutade roman *Shirei (Den gengångaren)* (1946-2007) är inspirerad av Dostojevskij och Kant och handlar om människornas existens och kosmos.

Hara Tamiki (1905-1951) : Uppsats: *Attraktion av Selma Lagerlöf*. Kritik: Lagerlöfs *Körkarlen*, *Antikrists mirakler*, *En herrgårdssägen*

Medlem från 1948. Han skrev ofta om sin erfarenhet av Atombomben över Hiroshima.

Kännetecken för Yamamuros mottagande av Lagerlöf

- Uppskattade Lagerlöfs pacifism. (Med citat hennes sista ord på dödsbädden ”Doktorn, när kommer freden?”)
- Uppskattade Lagerlöfs naivitet, idyll, fantasi, kreativitet, moderlighet, kärlek, barmhärtighet och vackra beskrivningar av hemmet och humanitet.
- Var kritisk till Lagerlöfs brist på medvetenhet om de moderna människornas konfliktfyllda tillvaro.
  - ☛ Bilden av Lagerlöf som den moderliga pacifisten med stor fantasi och naivitet, men utan konfliktmedvetenhet och modernitet.

Norden och Japan som ”periferin”

Yamamuros intresse för modernitet ⇒ orsaken till att han karakteriserade Lagerlöf som idyllisk, moderlig författare av barnlitteratur.

- avvisandet av katolicismen.
- ägnade sig åt modern japansk och europeisk litteratur
- INTE åt klassisk asiatisk litteratur (enkel och idyllisk, utan inslag av ängslan och misstag)

= denna litteratur påminde honom om hans barndom och framstod därför som nostalgisk”

→Västeuropas ”periferi” (Lagerlöf tillhörde också den här kategorin)

C. Utmärkande egenskaper i receptionen av den nordiska litteraturen och av Lagerlöf

Intresse för modernitet hos översättarna av Lagerlöf

I början av Meiji-perioden: modernisering betyder en möjlighet till förbättring av samhället och befrielse från feodalismen

Ny teaterörelsens mottagande av nordisk litteratur (=europeisk litteratur) för japansk modernisering

Sedan: ofullkomligheten och det negativa i moderniteten

Norden som den ideala föreställningen, där moderniseringsprocessen såg annorlunda ut än i Västeuropa

☛ Lagerlöf som en ideal pacifist som bodde i ”pacifistiska” Sverige

De följande kapitlen

Analys av Lagerlöfs modernitet

► Innehåll

Andra Delen: Gösta Berlings saga. Lagerlöfs förmodernitet.

- (1) Selma Lagerlöf och den nordiska litteraturhistorien
- (2) "Sagan" som en sorg över det svunna Värmland
- (3) berättare och författare, som en modern människa
- (4) Lagerlöfs mottagande i Tyskland

Tredje Delen: Jerusalem. Lagerlöfs Modernitet

- (1) frälsningen och typologiska strukturer
- (2) "blod och jord ideologi" i beskrivningen av bönderna och kvinnorna
- (3) död och uppenbarelse i jämförelse med det moderna begreppet död
- (4) flykt från "nationalepos"
- (5) Ingmar Ingmarson i periferin

Tabell 1. De Japanska Översättningar av Lagerlöf

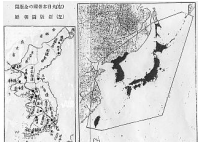

År	Översättare	Titel av originaltext	Översättning som användas
1905	Osanai Kaoru (Mukyokai)	<i>Vår Herre och Sankte Per (Kristuslegender)</i>	
1908	Osanai Kaoru	<i>Kyrkogården (Gösta Berlings saga)</i>	
1908	Mori Ogai	<i>Prästen (Gösta Berlings saga)</i>	Tyska
1914	Kamichika Ichiko (Seito)	<i>Tösen från Stormmyrtorpet (En saga om en saga)</i>	Engelska?
1916	Kagawa Tetsuzo (Mukyokai)	<i>Fågel Rödbrost (Kristuslegender)</i>	Tyska
1918	Kagawa Tetsuzo	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (förkortad översättning)	Tyska
1919	Kobayashi Katsuko (Seito)	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (förkortad översättning)	Engelska?
1921	Nogami Yaeko (Seito)	<i>Gösta Berlings saga</i> (översättning av några kapitel)	Engelska
1921	Fukunaga Banka	<i>Drottningar i Kungahälla</i>	
1924	Fukunaga Banka	<i>En fiskarhustrus roman (Osynliga länkar)</i>	
1928	Ikuta Syungetsu (kristen)	<i>Tösen från Stormmyrtorpet (En saga om en saga)</i>	
1928	Ikuta Syungetsu	<i>En herrgårdssägen</i>	
1934	Kagawa Tetsuzo	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (föversättning av den första delen)	Svenska
1938	Ishiga Osamu (Mukyokai)	<i>Betlehems barn (Kristuslegender)</i>	Esperanto
1939	Miyahara Koichiro	<i>En historia från Halstanäs (Osynliga länkar)</i>	
1939	Chiba Shozo	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (översättning av några kapitel)	Engelska?
1941	Maruyama Takeo	<i>Gösta Berlings saga</i>	Tyska?
1941	Nishida Shoichi	<i>Körkarlen</i>	
1941	Nishida Shoichi	<i>Den öppnade dörren (Höst)</i>	
1942	Ishiga Osamu	<i>Jerusalem I</i>	Svenska(hjälpa med esperanto)
1942	Maeda Akira	<i>Jerusalem I</i>	
1945	Ishiga Osamu	<i>Kristuslegender</i>	Svenska
1946	Takasaki Tsuyoshi	<i>Betlehems barn (Kristuslegender)</i>	
1948	Manzawa Maki	<i>Fågel Rödbrost (Kristuslegender)</i>	(hjälpa med esperanto?)
1949	Ishimaru Shizuo	<i>Tösen från Stormmyrtorpet (En saga om en saga)</i>	Tyska?
1949	Yamamuro Shizuka	<i>Körkarlen</i>	Svenska?

	(Kindai Bungaku)		(Hjälpa med engelska?)
1950	Shibata Jisaburo	<i>Anti Krist's mirakler</i>	Tyska
1951	Manzawa Maki	<i>Tösen från Stormyrtorpet (En saga om en saga)</i>	
1951	Ishimaru Shizuo	<i>Luftballongen (En saga om en saga)</i>	Tyska?
1951	Ishimaru Shizuo	<i>Två spårdomer (Troll och människor)</i>	Tyska?
1951	Sasaki Kiichi (Kindai Bungaku)	<i>En herrgårdssägen</i>	Tyska
1951	Manzawa Maki	<i>Herr Arnes Penningar</i>	Svenska (hjälp med Esperanto?)
1952	Manzawa Maki	<i>I templet (Kristuslegender)</i>	
1952	Ishiga Osamu	<i>Jerusalem II</i>	Svenska
1953	Yazaki Genkuro	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (översättningen av den första delen)	Svenska
1953	Yamamuro Shizuka	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (den kortare översättningen)	Svenska (hjälp med engelska)
1955	Ozaki Yoshi	<i>I Nazaret (Kristuslegender)</i>	Svenska
1956	Ishimaru Shizuo	<i>Liljecronas hem</i>	Tyska?
1958	Yamamuro Shizuka	<i>Bland klångrosorna (Osynliga länkar)</i>	Svenska?
1958	Ishimaru Shizuo	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (förkortad översättning)	
1959	Ishimaru Shizuo	<i>Körkarlen</i>	Tyska?
1960	Ueda Kenjiro	<i>Luftballongen (En saga om en saga)</i>	
1960	Ohata Suekichi	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (förkortad översättning)	Svenska (hjälp med tyska?)
1961	Yamamuro Shizuka	<i>Tösen från Stormyrtorpet (En saga om en saga)</i>	
1962	Iamnishi Sukeyuki (kristen)	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (förkortad översättning)	
1963	Yamamuro Shizuka	<i>Legenden om fågelboet (Legender)</i>	
1963	Takahashi Kenji	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (den kortare översättningen)	Tyska?
1965	Yamamuro Shizuka	<i>Luftballongen (En saga om en saga)</i>	
1967	Takada Toshiko	<i>Betlehems barn (Kristuslegender, förkortad översättning)</i>	
1967	Satou Hidekazu Satou Shinako	<i>Betlehems barn (Kristuslegender, förkortad översättning, bildbok)</i>	
1973	Suzuki Tetsuro	<i>Tösen från Stormyrtorpet (En saga om en saga)</i>	Svenska?

1973	Suzuki Tetsuro	<i>Luftballongen (En saga om en saga)</i>	Svenska?
1973	Okubo Ema	<i>Legenden om julrosorna (En saga om en saga)</i>	
1976	Suzuki Tetsuro	<i>Kristuslegender</i> (översättningen av några berättelser)	Svenska?
1979	Nakamura Taeko (kristen)	<i>Legenden om julrosorna (En saga om en saga)</i>	Engelska
1979	Yukimuro Shunichi	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (förkortad översättning)	
1980	Kido Noriko	<i>Ljuslågan (Kristuslegender)</i>	
1980	Toriumi Hisayuki (regissören av animation till "Nils")	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (förkortad översättning)	Engelska
1981	Kagawa Tetsuzo	<i>Luftballongen (En saga om en saga)</i>	Svenska
1981	Ishiga Osamu	<i>Kejsaren av Portugallien</i>	Svenska
1982	Itou Kikuyo	<i>Den heliga natten (Kristuslegender)</i>	
1982	Ishiga Osamu	Några berättelser från <i>Troll och människor</i> och <i>Osynliga länkar</i>	Svenska
1982	Kagawa Tetsuzo Kagawa Misao	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i>	Svenska
1984	Ishiga Osamu	Några berättelser från <i>Osynliga länkar</i>	Svenska
1989	Nakamura Taeko	<i>Fågel Rödbrost (Kristuslegender, bildbok)</i>	Engelska
1992	Nakamura Taeko	<i>Den heliga natten (Kristuslegender, bildbok)</i>	Engelska
1994	Ishiga Osamu	<i>Ingmarssönerna</i>	Svenska
1996	Oshio Takashi (kristen)	<i>Den heliga natten (Kristuslegender)</i>	Tyska?
1996	Yoshida Hisako	<i>Jerusalem I</i>	Engelska
1999	Satou Ichiro	<i>Den heliga natten (Kristuslegender)</i>	
2001	Matsuoka Shoko	<i>En herrgårdssägen</i>	Tyska
2005	Niizuma Yuri	<i>Mårbacka I</i>	Svenska
2007	Urata Atsuko	<i>Den heliga natten (Kristuslegender, bildbok)</i>	Svenska
2007	Hishiki Akirako	<i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i>	Svenska

Tabell 2 Japanska Historian

	år	händelse	kapitel
	ca.200	Tenno börjar härska Japan	A2
	538	Buddism kommer och blandar sig med shintoism.	A2
	1192	Shogun Minamoto no Yoritomo får den politiska och militära makten Tenno blir en kulturell, religiös härskare	A2
	1338	Shogun Ashikaga Takauji får makt	A2
	1467	Shogun blir svagare. Många små riken kämpar varandra	A2
	1543	Ett portugisiskt skepp anländer	A2
	1549	Francisco de Xavier börjar missionsverksamhet i Japan	
	1590	Kriget mellan de japanska furstarna slutar	
E D O - P E R I O D E N	1603	Tokugawa Ieyasu grundar Edo-regeringen och blev Shogun (Shogun var kung och hade politisk och militär makt)	A2
	1612	Tokugawa förbjuder kristendom	A2
	1639	Tokugawa förbjuder handel med andra länderna. Undantag: Holland, Kina (Lands stängning)	A2
		Under Edo-Perioden utvecklas många japanska traditionella konstrikningar. -Kabuki -Haiku -Ukiyoe	A2
		   	A2
		Ando Hiroshige Katsushika Hokusai Toshusai Syaraku Kitagawa Utamaro	
		1853	Matthew Calbraith Perry kräver att Japan undertecknar avtal med USA
	1857	Avtal med USA (sedan med Frankrike, England, Ryssland osv.)	A2
	1867	Shogun Tokugawa Yoshinobu ger sin makt tillbaka till Meiji Tenno (Tenno var kejsare, men hade bara haft makten över kulturella angelägenheter under Edo Perioden)	A2
	1868	Meiji-regeringen grundas	A2
		<u>Tre viktiga Personer för Meiji Restauration</u> 	
		Saigo Takamori Okubo Toshimichi Kido Takayoshi	
	1873	Kristendom tillåts	B2 B3
		<u>De första japanska prästerna</u> 	
		Uemura Masahisa (morfar till Nakamura Taeko) Ibuka Kajinosuke Kanamori Michitomo	

M E I J I - P E R I O D E N	1880-talet	Västeuropeisering inleds -Förbättring av Teater Rörelsen (Ledare: Suematsu Kencho) -Den första kvinnorörelsen (under inflytande av kristendomen. Lefare: Yajima Kajiko)			B1 B2		
			Suematsu Kencho	Yajima Kajiko			
	1883	Japan skapar sitt universitetssystem			B2		
	1885	Det första japanska kabinettet bildas (Den första statsministern: Ito Hirobumi)			B1		
	1889	Den japanska grundlagen skapas		Ito Hirobumi	B2		
	1890	Det kejserliga ediktet för uppfostran utfärdas Civilrätt införs			B2 B3		
	1889	Konflikt mellan de japanska kristen("tiden av hårda prov" för kristendom: ca.1890-1910)			B3		
	1890-talet	Kvinnliga författare publiceras: -Yosano Akiko -Higuchi Ichiyo -Wakamatsu Shizuko			B2		
			Yosano Akiko	Sedel för 5000 JPY med bild av Higuchi Ichiyo			
	1891	Uchimura Kanzo böjer sig inte för det kejserliga ediktet			B3		
	1894-1895	Krig mot Kina			B3		
	1900-talet	Ny Teater Rörelse Den andra Kvinnorörelsen (under inflytande av socialismen)					B1 B2
	1901	Det japanska socialistiska partiet grundas (av Abe Ishoo, Kotku Shusui, Katayama Sen o.a.)		Abe Ishoo	Kotoku Shusui	Katayama Sen	B3
	1904-1905	Krig mot Ryssland				B3	
	1906	Den norske författaren och dramatikern Henrik Ibsen dör				B1	
	1909	Jiyu-gekijos <i>John Gabriel Borkman</i> Regissör: Osanai Kaoru				B1	
	1910	Taigyaku Jiken Kolonialisering av Korea				B3 B3	
	1911	Bungei-kyokais <i>Ett dockhem</i> Skådespelare: Matsui Sumako			Atlas efter kolonialisering av Korea	B2	
	1911	Det första numret av <i>Seito</i> Uchimuras första presentation av Enrico Dalgas				B2 B3	
	1912	Meiji-Tenno dör		Taisho Tenno		B2	
T P A E I R S I H O O D - E N	1913	Kindaigeki-kyokais <i>Ett dockhem</i> Översättare: Mori Ogai			Kamiyama Sojin	B2	
	1914-1918	Det första världskriget. (Japan kämpar mot Tyskland i Kina)			(Kindaigeki-kyokai) spelar roller tidigare i Hollywood	B3	
	1916	Det sista numret av <i>Seito</i>				B2	
	1918	Debatt om regeringens lag förslag om skydd för mor och barn Det först numret av <i>Akaitori</i> (Ledare:Suzuki Miekiti)				B2 B2	
	1921	Hani Motoko grunderade Jiyu-gakuen (under inflytande av New Education)		Suzuki Miekichi	Hani Motoko	B2	
	1926	Taisho-Tenno dör			Shyowa Tenno		
	1929	Den första japanska Folkhögskolan grundas			B3		

S H O W A - P E R I O D E N	1920-talet	Undertryckning av socialism och marxism	Kobayashi Takiji	B4
	1930-talet	-457 socialisten och marxister grips mellan 1925 och 1934 -1933 Kobayashi Takiji, en författare för den proletära litteraturen dödas av hemliga polis		
	1931	Mandshu-oron. Japan koloniserade den norra delen av Kina		B3
	1937	Regeln för skyddande av moder och barn (genomdriven av Yamada Waka)		B2
	1937-1945	Krig mot Kina	 Tojo Hideki	B3
	1937	Yanaihara Tadao avsätts som rektor vid det kejsarliga universitetet i Tokyo		B3
	1940	Japan bildar Tremaktspakt med Tyskland och Italien		
	1941-1945	Krig mot USA (Statsminister: Tojo Hideki)		
	1945	Det andra världskriget slutar		B4
	1946	Det första numret av <i>Kindai Bungaku</i>		B4
	1964	Det sista numret av <i>Kindai Bungaku</i>		B4
	1980-81	TV-sändning av animerade <i>Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige</i> (Regissör: Toriumi Hisayuki / Assistant-regissör: Oshii Mamoru)		Oshii Mamoru i filmfestival i Cannes 2004